Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 239. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ГРУДНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 16, 1983 No. 239. VOL. XC.

ПРОФ. Л. ВИНАР ОЧОЛИВ НАУКОВУ РАДУ СКВУ

Торонто (П.С.). — У п'ятницю 2-го грудня ц.р., тут відбулися Загальні збори Наукової Ради СКВУ в рамках конґресових нарад.

Д-р Ярослав Падох, уступаючий голова Наукової Ради СКВУ зложив звіт із своєї діяльности, який був прийнятий учасниками Зборів. На внесок Номінаційної комісії Загальні збори одноголосно вибрали Президію Наукової Ради СКВУ в такому складі:

голова — д-р Любомир Винар, голова Українського Історичного Товариства і президент Асоціяції Українських Університетських Професорів; заступник голови–д-р Василь Омельченко, генеральний секретар УВАН в ЗСА; секретар — д-р Осип Мартинюк, секретар Асоціяції Українських Університетських Професорів; члени: д-р Михайло Марунчак, президент УВАН в Канаді, д-р Наталія Пазуняк, д-р Михайло Пап, директор Інституту совєтських і східньоевропейських дослідів при Джан Керрол університеті і голова Осередку праці НТШ в Огайо, д-р Олег Підгайний, президент Інституту ім. Симона Петлюри, д-р Богдан Стебельський — президент НТШ в Канаді, д-р Ярослав Падох, президент НТШ в Америці і голова Головної Ради НТШ, д-р Дмитро Штогрин, голова Товариства Українських Бібліотекарів в Америці.

Наукова Рада СКВУ винесла різні резолюції.

Новообраний голова

Проф. Л. Винар.

проф. Л. Винар підкреслив велике значення діяльности українських наукових установ у вільному світі і підкреслив потребу координації наукової діяльности між поодинокими установами.

ПОЛК. М. КРАВЦІВ ДОПОВІДАТИМЕ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — В неділю, 18-го грудня ц.р., о год. 4:30 по полудні тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, виступить з доповіддю полковник американської армії, піднесений недавно до ранґи генерала, Микола („Гоко") Кравців. Він говоритиме на тему: „Стратегічно-оборонні заходи Департаменту оборони і його організаційні функції". Доповідь організує Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ в Ню Джерзі.

ПРОГРАМА „РІЗДВО НАВКОЛО СВІТУ" ВІДБУДЕТЬСЯ В УІА

Ню Йорк. — Різнонаціональний Різдвяний вечір відбудеться тут, в Українському Інституті Америки, його ж заходами, у середу 21-го грудня, від години 5:30 до 8-ої вечора.

Ця імпреза, названа „Різдво навколо світу", охоплюватиме 24 різних етнічних груп міста Ню Йорку. Окремі столи й „кіоски" будуть влаштовані згідно з етнічним способом святкування цього найбільшого християнського свята. Не бракуватиме теж традиційних різнонаціональних страв, які споживаються в Різдвяному часі. Всіх учасників репрезентуватимуть мистецькі групи; хористи, одягнені у народні строї, співатимуть різдвяні пісні; інші мистці — музики, теж в народних одягах стосованих країн, виконають відповідні музичні точки і подібне. Серед учасників цього вечора будуть такі національностеві групи: арґентинці, болгари, в'єтнамці, вірмени, греки, домініканці, еквадорці, еспанці, етіопці, єгиптяни, ірляндці, італійці, колюмбійці, ливанці, мехіканці, поляки, пуерторіканці, росіяни, трінідадці, українці, філіппінці, фіни, французи і хорвати.

Передбачається, що на Вечорі будуть присутні деякі конґресмени, стейтові та муніципальнїл офіційні особи, як також члени дипломатичного корпусу деяких країн та представництв у Об'єднаних Націях.

Координатором Вечора буде Лідія Савайка, відома з її гуманітарної праці діячка, голова Комісії суспільної опіки УІА і директор Іміґраційної дорадчої служби при Американській католицькій конференції.

В обіжнику від УІА, що повідомляє про цю цікаву імпрезу, написано про Лідію Савойку, що вона, працюючи протягом довгих років у іміграційній ділянці, допомогла багатьом „тисячам іміґрантів і біженців з усього світу розпочати нове життя в цій новій країні", і що „серед цих іміґранців є поважне число осіб, які зробили значний і корисний вклад у загально-американське життя".

Особи, які бажають взяти участь у цій програмі, члени й не-члени УІА, повинні зголоситися телефоном до Інституту на число: (212) 288-8660.

ВІДЛОЖИЛИ ІМПРЕЗУ В УІА

Ню Йорк. — Керівництво Українського Інституту Америки інформує, що відкриття серії українських композиторів, Вертеп і колядки Григорія Сковороди та одноактова оперета-перлина Миколи Лисенка „Ноктюрн" відбудеться в неділю, 8-го січня 1984 року, на другий день різдвяний свят, за старим стилем, о год. 4-ій по полудні. Первісно ця імпреза була запляновала на неділю, 18-го грудня ц.р., але з причини хвороби деяких виконавців мусіла бути перенесена на пізнішу дату.

Популярність Р. Реґена серед консерватистів зменшується

Вашінґтон. — Співробітники журналу „Консерватів Дайджест" перевели опити серед консервативних груп в цілій країні і прийшли до цікавих але рівночасно некорисних для президента Роналда Реґена висновків. Опити показують, що 63 відсотки читачів журналу і прихильників консервативного напрямку у політиці „розчаровані" політикою Р. Реґена і ще не знають чи будуть другий раз за ним голосувати у виборах, які, як відомо, відбудуться в листопаді наступного року, 52 відсотки заявили, що не вважають Р. Реґена консерватистом, а радше поміркваним політиком, який легко піддається тискові лібералів. Загально консерватисти думають, що теперішній Президент не сповнив навіть однієї четвертої тих обіцянок, які він дав, або які він проголошував перед консервативними зібраннями, головно на півдні ЗСА.

З оцінки 10 Р. Реґен „злетів" до 4,2 відсотка. Незадоволення базується переважно на невиконанні Президентом передвиборчих обіцянок, занедбанні справи відновлення молитви в школах, потуранні впливам лібералів тощо. Не зважаючи на те, 69 відсотків запитаних заявили, що Р. Реґен повинен кандидувати на президента в черговій каденції. Однак тільки 28 відсотків хочуть бачити на становищі віцепрезидента Джорджа Буша. Консерватисти думають, що зміна на цьому пості є конечною. 70 відсотків думають, що Буш буде іти до виборів разом з Реґеном і що він (Буш) отримавби номінацію Республіканської конвенції, якщо б Реґен з якихось причин не кандидував. На запитання, що вони думають про конґресмена Джека Кемпа і сенатора Джессі Гелмса як можливих кандидатів на президента, 48 відсотків заявились за Кемпом і тільки 17 за Гелмсом.

„Ми почуваємось зрадженими, відчуваємо завеликий зворот республіканців наліво, не бачимо можливости дальшої співпраці, бо ні одна обіцянка не була дотримана ними", — заявили багато запитаних.

На запитання, яка акція Р.Реґена вам найкраще подобалася, 24 відсотки відповіли „висадка американських вояків на Ґренаду", 22 відсотки — „політика оборони і дозброєння Америки", 20 відсотків — „харизма самого Президента і його характер говорити правду і називати речі по імені".

Щодо демократів, 78 відсотків заявили, що Волтер Мондейл напевно отримає номінацію на президента.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ОБСТРІЛЯВ СИРІЙСЬКІ ПОЗИЦІЇ

Бейрут, Ливан. — Американський бойовий корабель „Ню Джерзі" відкрив вогонь вперше проти сирійських позицій в середу, 14-го грудня, використовуючи свою важку артилерію.

Речник морської піхоти Деннис Брукс заявив, що важка артилерія корабля обстріляла сирійські протилетунські становища в горах на південь від Бейруту п'ять хвилин після того, як сирійці обстріляли два американські розвідувальні літаки, які пролітали над ливанською територією, окупованою сирійцями.

У Вашінґтоні речники Пентаґону заявили, що перебування корабля „Ню Джерзі" у прибережних водах Ливану буде продовжене аж до весни, а потім замінене кораблем „Айова"

Американські дипломати в Кувейті заявили, що після бомбового нападу на посольство його охорона дістала інструкції стріляти до кожного, хто намагатиметься без дозволу ввійти на територію посольства.

Сирійське радіо у своєму коментарі заявило: „Сирія відповість на силу силою і не налякається військових літаків чи артилерійського обстрілу, вона здатна завдати шкоду аґресорам більшу, ніж вони сподіваються".

В той сам час поліція в Тріполі повідомила, що ізраїльська корабельна артилерія обстріляла палестинські позиції в місті вже третій раз на протязі двох днів. Інші повідомлення говорять, що у східній і південній частинах Бейруту продовжувалися бої між різними групами ливанців.

Речник Ясіра Арафата і його оточених у Тріполі палестинських партизанських частин заявив, що капітани грецьких кораблів, які погодилися вивезти вірні Арафатові частини з Тріполі, знову зажадали ґарантії безпеки. Він також сказав, що один італійський пароплав готовий вивезти з Тріполі 97 поранених партизанів Арафата.

В іншому місці ізраїльські війська ввійшли в гірський район на південний схід від Бейруту, щоб допомогти евакувати понад 2,000 християнських бійців та приблизно 10,000 цивільних християн, які оточені та бльоковані друзами в містечку Деїр аль Камар вже три місяці. Останнім часом друзи заявили, що вони з гуманітарних мотивів послаблять облогу і дозволять християнам вийти з оточення ще перед Різдвяними святами.

Відчувається брак совєтологів в ЗСА

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен і обидві палати Конґресу однозгідно ствердили, що в З'єднаних Стейтах Америки відчувається брак добрих совєтологів, тобто знавців совєтської проблематики, які на підставі студій і спостережень давали б Урядові і Конґресові правдиву оцінку подій у цій комуністичній імперії.

Конґрес і Адміністрація вирішили, що ЗСА конечно потребуватимуть нарібку в цій ділянці, які зміцнили б, наприклад, Аверелла Гаррімана, Джорджа Ф. Кеннана та їм подібних визнаних знавців Совєтського Союзу які, не зважаючи на їхню у багатьох відношеннях тенденційність, таки користувалися титулами спеціялістів східньоевропейської проблематики, а СССР зокрема. Тому на кінцевій сесії Конґрес без великих труднощів схвалив законопроєкт, який уповноважує Уряд видати 50 мільйонів долярів на стипендії для молодих студентів і дослідників совєтології і президент Р. Реґен не опонував до такого схвалення.

„З'єднані Стейти Америки і Совєтський Союз повинні розпочати глибші студії для взаємного глибшкого пізнання", - заявив конґресмен Пол Саймон, демократ з Іллиной, спонзор цього законопроєкту. Він уважає, що без основного знання і студій обидві надпотуги не можуть корисно розвинути співпраці між собою, в результаті чого в майбутньому може дійти між ними до конфронтації з трагічними наслідками не тільки для народів ЗСА і СССР, але й цілого світу.

Речники Уряду і совєтологи поділяють цей погляд конґресмена П.Саймона повністю. У цій справі висловились також відомі знавці відносин у Совєтському Союзі з багатьох ділянок: мілітарної, економічної дипломатичних відносин, розвідки та інших. Урядові стипендії мають заохотити багатьох дослідників і вчених з різних ділянок совєтології до написання відповідних праць, які є конечно потрібними під теперішню порукском плікованих відносин між ЗСА і СССР. Владімір І. Тюманов, екзекутивний директор Крайової ради для совєтських і східньоевпейських студій, погоджується повністю з арґументами тих, які шукають виходу з положення.

Л. ВАЛЕНСУ ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ

Кельн, Західня Німеччина. — Західньонімецьке бюро „Солідарности" повідомило у вівторок, 13-го грудня, що, хоч Лєх Валенса радив підпільним лідерам „Солідарности" не робити жадних різких кроків, чотири з них закликали до припинення роботи і до демонстрацій у п'ятницю, 16-го грудня.

„Валенса не підтримує демонстрації, але не зважаючи на це, ми надіємося, що за нашим закликом підуть", — заявив речник комітету підтримки „Солідарности" в західньонімецькому місті Майнц, Анджей Вірґа.

День 16-го грудня був проголошений днем вшанування пам'яті тих, які загинули під час демонстрації 16-го грудня 1970 року, коли поліція розстріляла демонстрацію робітників корабельні в Ґданьску, а також для вшанування пам'яті тих гірників, які загинули в грудні 1981 року, коли танки Ярузельського розгромили „Солідарність".

Як спитали Вірґу, чи виступ проти думки Валенси може поділити „Солідарність", він відповів: „У нас немає різниці щодо цілі, ми різнимося лише в засобах досягнення цієї цілі".

У вівторок Валенса відвідав храм Чорної Мадонни в Ченстохові та подарував свою медалю нагороди Нобеля храмові, заявляючи, що нагорода належить польському народові.

Одначе, польська поліція переслідувала Валенсу, його дружину Дануту, сина Богдана і священика близького друга Валенси Генрика Янковского, як вони поверталися з Ченстохови додому.

Потім Янковскі заявив, що їх усіх обшукували, притримавши на поліції понад дві години. „Вони хотіли принизити нас", — сказав Янковскі.

Дорога, яку звичайно проїзджається за шість годин, зайняла понад 12 годин. Поліція затримувала автомобіль Валенси 13 разів, обшукуючи всіх в автомобілі особисто і багаж.

У Варшаві комуністичні власті заявили, що вони арештували священика з явними поглядами забороненої „Солідарности". Арештованим виявився Єжи Попєлюшко, але після гострого протесту церковних властей, офіційний представник уряду обіцяв, що Попєлюшко буде звільнениній.

ВИСТАВКА В ҐАЛЕРІЇ МАЯНА

Ню Йорк. — Виставки мистців Слави Ґеруляк (кераміка) і Михайла Стефаняка з Польщі (різьба) відбудеться тут в Ґалерії Маяна, при 21 Схід 7-ма вулиця, тел. (212) 377-2714. Відкриття в неділю, 18-го грудня, о год.л 1-ій по полудні; години відкриття Ґалерії від 1-ої по полудні до 6-ої вечора кожного дня крім понеділка.

В АМЕРИЦІ

ЗАПОБІГАЮЧИ ЗАХОДИ проти можливих терористичних актів були зроблені не тільки біля Білого Дому у Вашінґтоні , але також біля інших урядових будинків у столиці і поза нею. Втаємничені в цю справу особи кажуть, що Державний департамент вислав пересторогу усім американським амбасадам і консулятам в світі, заохочуючи їх поробити всі можливі заходи проти терористичних актів. Також місія ЗСА до Об'єднаних Націй, яка, як відомо, приміщуються на Першій авеню напроти Головної квартири ОН розпочала ставити 4-футові бетонові барикади при головних входах до будинку, щоб таким чином унеможливити самовбивчі атентати, що ними переважно займаються мусулманські терористи, прихильники іранського мулли аятолли Хомейні. Довгі на 18 футів барикади подібні до тих, які були поставлені біля Білого Дому і зміцнення поліційної охорони мали б бути запобігаючими заходами і кожної хвилини можуть бути усунені, якщо зміниться ситуація.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН відбуде свою, мабуть останню в цьому році формальну пресову конференцію у вівторок, 20-го грудня, заявили офіційні речники Білого Дому. Пресова конференція Президента буде передаватися телевізійними сітками по цілій країні. Спостерігачі звертають увагу, що це буде сьома з черги пресконференція Р. Реґена в цьому році і 21-ша в його каденції. Від останньої пресконференції, яка відбулася 19-го жовтня ц.р., багато дечого змінилося у світі: ситуація в Ливані погіршилась, відбулась висадка американських військових частин на маленьку острівну державу Ґренада, а совєти перервали переговори в Женеві у справі редукції ракет.

ВІДОМИЙ ФІЛЬМОВИЙ і телевізійний артист Юл Бриннер хворий на рака легенів і лікарі, після встановлення діяґнози, дали йому два місяці до життя. Артист, людина твердого характеру, який щойно закінчив 66-ий рік життя, заявив, що він цю інформацію лікарів прийняв як тверду життьову конечність, але він вірить ще у „перемогу" над хворобою. З тією метою він від'їхав до Гановеру в Західній Німеччині, щоб там у спеціяльній клініці перейти найновішу радієву курацію під керівництвом контроверсійного, але дуже успішного у лікуванні рака лікаря-спеціяліста д-ра Ганса Ніпера. Юл Бриннер останньо виступав в популярному фільмі „Король і я", а перед тим в багатьох інших фільмах, які принесли йому славу світового артиста.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер заявив, що Совєтський Союз, побіч його голосної пропаґандивної кампанії проти американських нуклеарних ракет типу Першінґ-2 і крилатих, розміщених в деяких країнах Західньої Европи, потихенько розмістив свої ракети середнього засягу СС-20 у числі 369 на Камчатці та в інших місцях, скерованих на деякі країни Азії, зокрема на Японію, Південну Корею та інші. У трьох місцях СССР побудуються чергові три вистрільні ракет, на яких можна буде розмістити 144 нові ракети названого типу.

ДВОПАРТІЙНА КОНҐРЕСОВА група звернулася до сирійського президента Гафеза Ассада, щоб він звільнив полоненого американського летуна лейтенанта Роберта Ґудмана і тим самим показав добру волю Сирії у полагодженні близькосхідного конфлікту. П'ять сенаторів і вісім конґресменів закликали також американських громадян надсилати до Вашінґтону різдвяні поздоровлення для Ґудмана, щоб їх можна було разом доставити до Сирії дипломатичним шляхом і тим самим показати, що американські громадяни не забувають за своїх вояків.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР П'ЄР ТРУДО розмовлятиме з президентом Роналдом Реґеном у справі нуклеарного відпруження. Канадський амбасадор заявив, що Трудо стремітиме до скликання короткої наради чи конференції п'ятьох держав — ЗСА, СССР, Великобританії, Франції і Китайської Народної Республіки. Канадський прем'єр не виявив на якому рівні така конференція мала б відбуватися і в якій місцевості. Всі ці справи він має намір переговорити з Президенотм ЗСА.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ АРҐЕНТИНИ Рауль Альфонсін після заприсяження в суботу, 10-го грудня, приступив до виконування своїх президентських обов'язків, видавши два закони: один передбачає судову справу над попередніми правителями Арґентини за розповсюдження „терору, страждань і смерти серед арґентинського суспільства". У своїй телевізійній промові президент Альфонсін прочитав декрет притягнення до судової відповідальности дев'ять генералів і адміралів, які в різний час творили триособову хунту, яка управляла країною від 1976 до 1982 року. Їх буде судити військовий суд. Другий закон відноситься до такого самого судового процесу проти сімох лідерів тероризму. Цих буде судити цивільний суд.

ХРИСТИЯНСЬКІ ДЕМОКРАТИ з 15-ох країн організували велику зустріч у понеділок, 12-го грудня, в столиці Чіле Сантіяґо. Після обговорення християнсько-демократичного руху в різних країнах та інших важливих міжнародних питань делеґати зустрічі закликали військових лідерів Чіле передати владу в країні демократичному правлінню. Андрес Зальдівар, президент християнсько-демократичного інтернаціоналу, сказав зібраним понад 5,000 делеґатам, що військові диктатури в Латинській Америці є жахливими. „Сьогодні, — заявив колишній міністер фінансів Чіле Зальдівар, — Арґентина виринає як демократія, і ми вітаємо це з великою радістю. Завтра це буде Уруґвай і Бразилія — і чому б не Чіле?".

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ І ПОРТУГАЛІЯ підписали у вівторок, 13-го грудня, угоду про продовження американських прав на користання летунською базою на Азорських островах ще наступні сім років. В заміну за таку португальську послугу американці зобов'язуються збільшити військову та економічну допомогу для Портуґалії.

НОВИЙ УРЯД ТУРЕЧЧИНИ, який складається з 22-ох членів, очолив прем'єр міністрер Туркут Озаль. Президент Кенан Еврен затвердив склад уряду у вівторок, 13-го грудня, і поручив йому приступити до виконування своїх службових обов'язків. Прем'єр-міністер 56літній Т. Озаль є першим турецьким цивільним прем'єром від того часу, як військові під керівництвом генерала Еврена захопили владу у вересні 1980 року, розпустивши парлямент та уряд тодішнього прем'єр-міністра Сулеймана Демюреля.

АВСТРІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ПОВІДОМИЛА у вівторок, 13-го грудня, що 20 румунів, сховавшись за скринями з товарами у велекому транспортовому автомобілі, зуміли успішно добратися до Австрії, де попросили право політичного азилю. Австрійський уряд розглядає їх прохання.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ ПОВІДОМИЛИ у вівторок, 13-го грудня, зі столиці Індії Ню Делі, що мусулманські повстанці в Афганістані знову добилися успіху в недавніх операціях. Вони вбили двох високих старшин урядового війська. На північ від Кабулю в долині Ґульдара повстанці несподівано напали на конвой 2,500 совєтських і афганських вояків і в запеклому бою вбили 70 совєтських вояків, а 24 взяли в полон, знищивши при тому 11 танків і чотири гелікоптери. Дипломати також повідомили, що в цій восьмиденній битві, яка почалася 5-го грудня, багато афганських вояків перейшли на сторону повстанців.

Вийшло нове число журналу „Бандура"

Ню Йорк. — Із запізненням появилося 2/6) число музично-літературного журналу „Бандура" за 1983 рік, видавцем якого є Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку. Випуск цей підготовили до друку: Юрій Гавриш, д-р Андрій Горняткевич, Лідія Китаста, Віктор Китастий, Маркіян Ковалюк та д-р Яр Славутич.

На зміст цих журналів складаються матеріяли, що торкаються мистецтва бандури, її репертуару, історії та конструкції. Поміщуються в ньому літературні твори про бандуру і бандуристів, як також перевидаються недоступні статті згаданої вище тематики. У цьому числі є статті А. Горняткевича, Г. Бажула, О.Ґончаренка, В. Мішалова, К. Блюма, М. Драгоманова, Я. Славутича, а в рубриках нотного матеріялу — пісні О. Вересая, Г. Гончаренка, С. Джопліна; з літописного матеріялу — стаття О. Пошиваника, як і є хроніка Товариства Українських Бандуристів (ТУБ) в Америці Великобританії та Австралії; є теж рецензії — Ф. Колесси та А. Горняткевича.

Цей журнал — річна передплата якого виносить 12 долярів в Америці і Канаді, в інших країнах 17 долярів — можна набути, звернувшись на адресу: Ms. Christine Baransky, 41-29 248th St., Little Nesk, N.Y., 11363, USA

ВІДОМА КІНОЗІРКА Елизабет Тейлор перебуває у спеціяльному шпиталі „Бетті Форд Сентер" в Каліфорнії і переходить лікування проти, як заявляють лікарі, вживання ліків і пиття алькоголю в той сам час.

Вийшли вибрані статті В. Жаботинського

Ню Йорк. — Із серії Бібліотеки Прологу і Сучасности ч. 156, вийшла 136-сторінкова книжка, в якій поміщено статті Володимира (Зеева) Жаботинського п.з. „Вибрані статті з національного питання". Переклад, вступна стаття, примітки та коментар Ізраїля Клейнера. Обкладинка Ірини Івахів.

Володимир Жаботинський — це відомий жидівський письменник родом з Одеси. Він теж публіцист і політичний діяч (сіоніст), співробітник українських часописів як „Украинская Жизнь" та інших. Писав він багато на українські теми, особливо про Тараса Шевченка. В цій книжці саме і є стаття про великого Поета — „Наука з Шевченкового ювілею". Крім цієї теми В. Жаботинський у своїх статтях зупиняється над іншими справами, а вони: „До питання про націоналізм", „Non multum, sed multa", „Фальшування школи", „Стороннім оком", „Промови та інше", „Мрякобіс", „Струве і українське питання", „На хибному шляху", „Кримська колонізація", а вкінці книжки — Коментарі і примітки.

Цю книжку — в ціні 9 долярів — можна набути в українських книгарнях, або можна її замовляти у видавництві: Н. Ільницька, 254 West 31 St. New York, N. Y. 10001.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зріст антиамериканізму в Німеччині і Західній Европі

Як відомо, від кількох років в Західній Німеччині діє „група зелених", цебто політична партія, яка протиставиться впровадженні нових американських атомових ракет та критично ставиться до американської політики в Европі взагалі. В днях 10-11-го грудня ц. р. німецька поліція арештувала понад 500 демонстрантів біля американської мілітарної бази коло Франкфурту, що вказує на антиамериканські настрої у Західній Німеччині.

Недавно німецький індустріяліст д-р Оскар Пак, який отримав почесну медалю Джорджа Вашінґтона від консервативної організації Фрідом Фавндейшен у Вашінґтоні, дуже обширно про це говорив.

Вправді, цей антиамериканізм у Західній Німеччині стало підсилюють совєтські аґенти, але американці не зуміли зорганізувати протилежної течії серед німецького населення. Такі американські потягнення для відбудування знищеної Німеччини як Плян Маршала, висилання допомогових пачок, зламання „берлінської бльокади" тощо, є мало або зовсім невідомі молодій німецькій ґенерації.

На думку цього німецького індустріяліста, протидіяти цьому рухові мусять в першу чергу самі американці як приватні громадяни. Хоч кожного року сотні тисяч американців відвідують Західню Німеччину, вони приїжджають як туристи і, не знаючи німецької мови, вони не мають змоги заприязнюватися з поодинокими німецькими громадянами і тим робом не можуть добре пізнати їхніх думок чи почувань.

Д-р Пак сказав, що однією з головних причин неґативного відношення до американців і їхньої культури є американська фільмова індустрія. Він твердив, що змістом „понад 80 відсотків американських фільмів є вбивства, ґанґстерство, примітивні 'ковбойські' фільми, які не підходять під смак софістикованої німецької публіки".

На думку багатьох німців, найкращим „товаром", що його повинна експортувати Америка до Европи є „символ волі", — ідея, що її дала Америка світові після встановлення незалежности ЗСА під час Американської Революції в 1776 році.

Д-р Пак також сказав, що американці не повинні „мати викидів совісти" за війну у В'єтнамі чи „вотерґейтські" скандали, бо такі події стрічаються всюди; вони в нічому не зменшують значення Америки як „бастіону свободи". На думку цього німецького індустріяліста, — в Західній Европі панує переконання, що американці, як індивідуальні особи, чи теж як нація, надзвичайно вразливі на будь-яку критику в Европі. Навіть деякі уряди в Европі, будучи свідомі цієї американської вразливости, є незвичайно обережні в своїх дипломатичних нотах до американського Уряду.

Д-р Пак з переконанням сказав, що не зважаючи на критичні завваги відносно американського характеру чи звичок, Америка залишається символом людської свободи не тільки для Західньої Европи, включно із Західньою Німеччиною, але також для народів поза Залізною заслоною, які караються під пануванням жорстокої московсько-большевицької диктатури. Сказано ясно і правильно.

Появився III том творів В. Ґренджі-Донського

Вашінґтон. — Цього року, виданням Карпатського Союзу, Інк., Відділ у цьому місті, вийшов третій з черги том (687 сторінок) п.з. „Твори Василя Ґренджі Донського", — твори для дітей і молоді. Літературною редакцією цієї книги займався проф. д-р Василь Лев; обкладинка — Михайло Михалевич.

Книга ця присвячена Павлові Кукурузи — другові поета та невтомному працівникові на полі виховання закарпатської молоді, — так пояснює постать П. Кукурузи Зірка Гренджа-Донська, яка саме упорядкувала матеріяли до цього видання.

В зміст цього твору входять поезії, радіосценки, байки та казки для дітей і молоді. У слові від Видавництва сказано: „Поет писав ці твори для молоді з любов'ю і ентузіязмом, надіючись, що ними викличе в її душах таку саму щиру любов до свого рідного, якою було вщерть наповнене і його серце".

Книгу цю можна набути, звернувшись на адресу: Carpatian Alliance, Inc., Washington BR. Adm. Offices, 5716-46th Ave. S., Minneapolis, Minn. 55417.

Іван Гвать

ЧИ ЦЕ ФЕНОМЕН ПАТОПСИХОЛОГІЧНИЙ?

(Ще про руйнування українських святинь у Польщі)

I.

Щойно місяць тому були ми свідками великих урочистостей у Відні з приводу 300-річчя Віденської перемоги над турками. Ще в пам'яті картини з цих святкувань. Найбільш визначним гостем у Відні був Папа Іван Павло II. Виступаючи 10-го вересня ц. р. перед представниками різних Церков, Папа сказав, крім іншого, й про те депримуюче явище, що серед тих, які утискують, які переслідують свого ближнього, є також віруючі християни, католики. Нав'язуючи до подій 300-річної давности — Віденську перемогу — Папа згадав і про насильство, що його чинили переможці, насильство, яке не поступалося насильству османів. А щодо тодішньої (християнської) Европи, згідно зі словами Папи, — християнська солідарність не була тоді ні спонтанна, ні всеевропейська.

„Хоч ми з правом сміємо хвалитися нашим Господом Ісусом Христом та Його посольством, нам однак доводиться визнати, що ми, християни, провинилися — в думках, словами, вчинками та пасивним допусканням несправедливости; тому ми повинні благати прощення", — сказав Папа у Відні.

Якщо пригадати ці слова, якщо пригадати ці віденські урочистості, пишні святкування, — то важко нам не згадати про українські святині у Польщі, про дерев'яні церкви, що конають на горбках спустошеної Лемківщини. Деякі з них є також 300-річної давнини. Святкування Віденської перемоги і руйнування українських дерев'яних церков у Польщі — це для багатьох — дисонанс. Гармонію тут знайти справді неможливо.

На сторінках „Свободи" в лютому цього року мова була про знищені церкви, викинені іконостаси тощо; повертаємося знову до цієї теми. Спонукою до цього є оцей „крик з могили" предків. Любов до свого, наших предків, їхні здібності, „страх Божий", дерево з Бескиду і сокира. Все це і дещо більше породило чудові дерев'яні церкви на твердій землі Лемківщини. Знавці мистецтва пишуть, що ці храми — це мистецькі шедеври; що сучаники повинні поклонитися праху тих, які, хоч були неписьменні, але вміли побудувати такі чарівні святині.

Користаємося тут голосом стурбованих, доведених до розпачу українців у Польщі, про байдужість урядових чинників польських, як і про, м'яко кажучи, дивне відношення до цієї справи представників Римсько-католицької Церкви. Голос українців з Польщі звучить щось як без надії сподіваюсь. Пишуть, прямо благають уряд, щоб покласти нищенню край. Поможіть зберегти наші церкви, ви, що владу маєте! Але ті, що мають владу, не чують, не хочуть чути. А співгромадяни? Співгромадяни у переважній більшості навіть не знають, що живуть серед них українці, й ще менше знають про їхні проблеми. Про лемків ще й сьогодні пишуть то як про якихось „ґуралів", то як про „волохів", або в крайньому випадку, як про лемків, що „з неба впали" саме якраз там, де...жили, звідки їх вигнано, а церкви обікрали й поруйнували. Тільки ж хто ікони виносив, хто церкву з димом пускав? Що, може, це нащадки лемківських опришків вчинили? Ні не вони! Опришки церкви не обкрадали, не нищили. Це носії „щасливого комуністичного майбутнього" Польщі вирішили про долю лемків і тим самим — про долю їхніх святинь. Як руйнували і як обкрадали, про це писалося, власне, в попередній статті. Тепер про сучасне, про нові факти. А сучасність, ох, і гірка вона!

Українські церкви на Лемківщині. Про більшість з них тільки згадують, що колись стояли; решта, які ще стоять, то їх по-дилетантському підпирають, або махають руками: навіщо, - потішають себе, - незабаром цієї проблеми вже не буде. Так думають багато тих, які щонеділі йдуть до костьола; про це можна прочитати в статті „Прошу...Благаю..." з варшавського українського „Нашого слова", автора Богдана Мартинюка, яку було передруковано повністю в „Свободі" ч. 205, з 27-го жовтня цього року. В цій статті описано розпачливий стан церков у кількох селах Лемківщини, з чим читачі щоденника вже познайомилися. А ось інший приклад: заглядаємо в газету „Слово повшехне" (ч. 32), мова про збереження мурованої церкви в селі Климківка, яке розташоване в долині ріки Ропи. Долина Ропи від Климківки аж до тартака в Устю Руському (тепер уже не Руське, а — Горлицьке) підготовляється до затоплення. За рік-два Климківка опиниться на дні великого штучного озера й ніколи більше на жадній карті не згадають про село Климківка. В Климківці також стоїть, точніше стояла донедавна, унікальна пам'ятка архітектури — п'ятибанна церква. Отже через затоплення долини вирішено з церквою щось робити. Спочатку пляновано залишити церкву на первісному місці, але підкріпити щільним муром, щоб вода не добралась до неї, і так, для туристів, зробити „атракцію". Згодом цей плян відкинено. Треба таки перенести на інше місце, але — очевидно, як же інакше! — зберегти у первісному вигляді, все по старому „так, як має бути"! І перенесли, тобто витягнули мури. Але це вже не та церква. Знищено дах. Іконостас, довідуємось, буде перенесено в глибину церкви, за вівтар... „так як має бути" — по-модерному, по-сучасному.

А бані, що колись прикрашали церкву? „Бані ці, великі, в українському стилі лежать тепер у траві і нагадують баталістичну сцену, коли татари одним помахом шаблюки знімали з плечей голови невірних..." („Наше слово", 25-го вересня 1983 року). Прод. буде

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ярослав Вижницький

Відомо, що активні творці в усіх ділянках культури у ході свого життя і праці або ростуть і, так би мовити, розгортають свої крила, або нидіють, маліють. Їхній ріст чи падіння залежні, як в усіх смертників від прерізних обставин: років життя (старість з усіма її лихами), переживані особисті чи родинні трагедії, зміна оточення, зміна атмосфери, в якій їм приходиться жити й працювати. У відношенні до письменників і журналістів не раз можна почути, що той і той „виписався". У кожній літературі безліч прикладів, — і в нашій маємо такий приклад, що ось „Великий Шум" Івана Франка не стоїть своїми літературними вартостями нарівні з „Мойсеєм". У поляків Генрих Сєнкевіч дістав нагороду Нобеля за „Кво вадіс?", а його останню повість „На полю хвали" критика відсудила взагалі від літературної вартости.

І це саме стосується образотворчого мистецтва. Як у медицині хірурґ мусить зректися дальшої практики, коли втратив давній зір і руки йому трясуться, так і творчість мистця мусить терпіти, коли йому зливаються в очах барви і мускули в руці не всилі тримати цупко пензель чи шпатулу. Скільки великих талановитих мистців перестає передчасно діяти?..

Ярослав Вижницький один з тих, який за останніх двадцять років, відколи почав виступати з індивідуальними виставками чи брати участь у виставках колективних у різних містах ЗСА і Канади — не стоїть на місці, а кожною черговою виставкою доказує ріст, поступ, шукання, поширювання тематики, поглиблювання хисту у розв'язуванні мистецьких проблем. Маючи за собою п'ятирічну високу освіту в Нюйоркській Академії мистецтва і рисунку та практику, що її завдячує подивугідній роботящості, Ярослав Вижницький став одним із наших найвидатніших мистців-малярів середущого покоління, яке видало цілий гурт першорядних творців. За напрямком він стоїть на межі реалізму й імпресіонізму, але ані тема, ані напрямок не грають у нього головної ролі: він типовий романтик-кольорист і тому на першому місці у нього — добір гармонійних чи контрастових кольорів. Малюючи виключно олією, він перш усього — барвистий. Найкращий у пейзажах і квітах, але теж не цурається архітектурних і фіґуральних тем. Уліті цього року у своїй ґалерії у Гантері показав, наприклад, прецікавий великий образ „Вулиця Руська у Львові" та „Львівський театр". Треба досконалого знання рисунку, перспективи і терпеливости у розплянуванні, щоб вмістити на обмеженому розміром полотні кам'яниці, трамвай, звірята і особи, і щоб усе це гармонізувало та було живе, приманливе для ока й естетичне. Малює корови на пасовиську чи голову свого собаки „Бриська", чи пластовий табір з гуртом метушливих молодих пластунів, але найкращий тоді, коли зображує червінь гірської осени чи похмуру засніжену зиму з гиляками, що вгинаються під тягарем білого мохнатого тягару. Сам фанатичний „грибар", як його приятелі Едвард і Ярема Козаки, гриби, як і яблука та калина — це його „хронічні" моделі.

Він не признає безпредметного малярства, він мусить зображувати завжди якийсь предмет, живий чи мертвий, але він не є реалістом-фотографом. В УССР його викинули б із спілки мистців. Але, як сказано, тема в Ярослава Вижницького стоїть на дальшому пляні — на першому — якими кольорами він розв'яже дану проблему.

Виступаючи 18-го цього місяця зі своєю черговою

(Закінчення на ст. 4)

Володимир Барагура

ЖИТТЬОВА МІСІЯ РОМАНА ЗАВАДОВИЧА

(У 80-ліття передового дитячого літератора)

„Цілий вік він трудився, навчав"... Ці парафразовані слова, вкладені Іваном Франком в уста старозавітного пророка й провідника народу Мойсея, можна застосувати до поета й письменника для дітей, педагога й громадянського діяча в ділянці національної культури й освіти — Романа Завадовича.

У 80-ті роковини фізичного життя й 63-ті роковини трудолюбної, наполегливої та насиченої творчою наснагою літературної праці, проф. Р. Завадовича можна сказати, що він чесно виконав свою життьову місію й призначення та заслужив собі повністю на визнання його передовим письменником для дітей не лише колись у вужчій батьківщині — Західній Україні й тепер на поселенні в вільному світі, але й у всеукраїнському маштабі. Бо хоч українській дитячій літературі пощастило мати багато справжніх талантів, то на рідних землях через окупантський режим вони або були знищені, або примушені замовкнути, або заставлені віддати свої здібності на послуги окупанта, що привело до знидіння їхнього обдарування.

За такий довгий період життя й невсипучої праці можна зробити підсумки й синтезу надбань ювілята в ділянці літератури для дітей і в царині виховання молодих поколінь за допомогою друкованого мистецького слова. Ці надбання і здобутки Р. Завадовича важливі не лише в сучасну пору, але вони триватимуть повсякчасно й діятимуть у майбутньому.

Із незамітних, скромних, інколи невдалих початків письменницький талант Р. Завадовича знайшов своє властиве, визначене долею спрямування й вияв. Сталося це завдяки усвідомленню поетом, куди йому прямувати, де й яка його ціль і якими засобами її досягнути.

Почалося з дитячих писань у восьмому році життя. Ці початкові писання занотовував майбутній поет на четверо складених листках паперу й у подарованому йому св. Миколаєм грубому зошиті „для Романа на твори", почерез скромний літературний дебют 15-го грудня 1920 року в дитячому журналі „Світ Дитини" початківським віршем п. н. „Святий Миколай", підписаний псевдом „Роман із Славної".

Коли раз зажеврілася поетична іскра, вона не потахла ніколи, хоч зацікавлення поета хвилево в 1920-их роках звернулося в бік „великої літератури" для дорослих. Сталося це підо впливом знайомства з молодими письменниками, поетами, критиками, теоретиками й узагалі „людьми пера" — Богданом Кравцевим, Осипом Боднаровичем, Володимиром Лопушанським, Євгеном Ю. Пеленським, Богданом І. Антоничем, Святославом Гординським. Але Завадович швидко зорієнтувався, що „не туди" його творчий шлях. Утвердив його в тому новатор і реформатор української дитячої літератури Богдан Гошовський — видавець, редактор і теоретик. Сталося це наприкінці 1930 років, коли Р. Завадович станув на буремних перехрестях та хвилюючих, тривожних роздоріжжях свого життєвого й творчого шляху й почав співпрацювати в видаваному Гошовським журналі для дітей „Малі Друзі". Рішальний вибір наступив у 1937 році.

Значення Р. Завадовича не лише в його творчій плідності і в високоякісності його писань. Його роля й заслуга головно в тому, що спільно з Б. Гошовським він спрямував українську літературу для дітей на нові шляхи справжнього мистецтва писаного й друкованого слова, чого досі не було. Наше літературознавство наче не помічало факту існування тієї ділянки словесної мистецької творчости, що її називаємо літературою для дітей. Для дітей писали здебільша випадкові люди. Коли ж автори з іменем бралися писати для дітей, їхня творчість знижувала свій рівень, хоч Борис Грінченко твердив, що, „твір для дітей мусить відповідати тим самим вимогам, що й твір для дорослих".

Р. Завадович уважає, що література для дітей — це „не забава в віршики, а справжня література, нічим не гірша від літератури для дорослих". Він визнає аксіому, що для „дітей треба писати так само, як для дорослих, тільки краще. Література для дітей, це рівнорядна вітка з літературою для дорослих, а під певним оглядом і важливіша, бо це перший етап ознайомлення людини з друкованим мистецьким словом. Це передсінок храму, через який треба перейти,

(Продоження на ст. 4)

А все камінчик у наш город...

„Екзосет" — це наголовок роману відомого „бестселлера" Джека Гіґґінса. (Stein and Day Publishers, 1983). Екзосети - це славні французькі ракети, які завдали такої шкоди британській фльоті в час минулорічної арґентинсько-британської війни на Фалькляндських островах.

В цьому романі вся акція звернена на те, що арґентинський уряд хоче набути від Франції за всяку ціну більше тих ракет. Але французький уряд не хоче помагати Арґентині. А живе в Парижі відомий „ділер" від „чорних трансакцій" мільйонер Фелікс Доннер. Він організує шайку ґанґстерів, що мають напасти на французький військовий транспорт екзостів і, оволодівши ним, передати ракети на морський транспорт до Арґентини. Мультимільйонер Доннер — це насправді полковник КҐБ, який діє у тісній співпраці з совєтськими дипломатами у Франції.

Історія може бути більш або менш інтересна для когось; для нас замітне в ній те, що Доннер — українець з Австралії, на ім'я Віктор Марчук. В час корейської війни попав у полон, перейшов каґебівський вишкіл і, добившись своїми здібностями позиції фінансового потентата на Заході, співпрацює з совєтами. „Бед ґай" на сто відсотків.

Питаєш себе: чому цей автор підкреслює українське походження того бандита? Чому не пише тут про „рашен", коли усе підсовєтське є „рашен"?. Інтенція понижити нас аж надто яскрава.

м.б.

Іван Р. Костюк

„МІЙ" МИТРОПОЛИТ

(У 39-ті роковини смерти Слуги Божого Андрея)

I.

Був соняшний, погідний день кінця серпня 1917 року Божого... Ввесь український Львів, місто моєї молодости й юних мрій, заметушився. У кого билося українське серце, поспішав у напрямі головного залізничого двірця. Адже ж до Львова по двох і піврічній відсутности на своєму митрополичому престолі повертався з московсько-царського заслання у Курську, Ярославі й Суздалі, Князь Української Католицької Церкви, Митрополит Львова й Галицької Волости, граф Андрей Роман Шептицький! Поспішала туди й моя родина. Моя добра, незабутня мама Варвара вела за руки старших за мене сестру Осипу й брата Маріяна. Батько Осип ніс мене на руках. Мені ж бо було тоді всього чотири роки.

Ми чимчикували пішки вулицями Жовківською, Соняшною, Казимирівською, Городецькою аж до залізничого двірця. Там вже гуло від зібраних мешканців Львова й довколишніх сіл. Ми зайняли місця на придвірцевому майдані. Як ніколи досіль, скрізь гомоніла наша чудова солов'їна мова. Старші і молодші, жінки й чоловіки, діти, шкільна і студентська молодь, усі у святкових одягах, перекликались поміж собою. Усі очікували його, свого Батька, що терпів за своїх дітей у далекій Московщині...

Заграла оркестра австрійських залізничників: труби, тромбони, флейти і клярнети завели модного тоді в австрійській імперії „Радецького маршу". Чінелі, барабани, бубни і литаври їм секундували. Стало радісно і безжурно... За „Радецьким маршем" чергувалися й інші мелодії. І, о, диво, під звуки популярного в той час українського маршу „Соколи, соколи! — Ставайте в ряди!" композитора Вінцковського-Ярославенка перед головним входом до станції показалася висока, могутня, неначе на церковних вітражах намальована його постать... Це він! Митрополит Кир Андрей! В оточенні державних і міських австрійських урядовців, залізничного персоналу, нашого й латинського духовенства та жидівських рабинів Митрополит, немов би пророк, піднятими руками благословив свою паству.

На мить юрба людей замовкла, його вітали делеґації. Щось говорили достойники — пані й панове. Йому підносили квіти, пишні кошики й букети, а діти сипали йому під ноги білі хризантеми — символи радости й смутку.

Нараз, неначе на помах палочки диригента, капельмайстра оркестри, з тисячних уст залунали радісні оклики: „Слава! Слава нашому Князеві! Нашому Митрополитові слава!" Діти і жінки впали на коліна. Чоловіки хустинами витирали необачні сльози. Сльози радости і вдячности Всевишньому, що дозволив Митрополитові повернутись на його владичий престол. Мій батько, загартований в боях і на фронтах в Альпійських горах і в далекій Італії, де він служив в батальйонах альпійських гірських стрільців, щораз то вище підіймав мене на руках і, показуючи в бік Митрополита, наказував мені молитись. Дрижачими хлоп'ячими устами вимовляв я навздогад слова молитви, що їх навчила мене моя добра бабуня. „Це Бозя там! Бачиш, сину?" А я, задивившись у могутню і як же ласкаву постать Митрополита, так і подумав: Це ж Бозя! Наша рідна Бозя! Так каже мій батько! Так мусить бути! І це, дивне для мене, тоді чотирилітнього хлоп'яти, солодке і зворушливе почування залишилось у мене й по сьогоднішній день. Це була моя перша зустріч зі Слугою Божим, Митрополитом Андреєм.

Ще довго гомоніла юрба. Ще довго військові марші оркестри супроводили Митрополита і його почот до запряженого в білі баскі коні фаєтона. Ще далі розносились радісні оклики „Слава!" А там, мало-помалу народ розходився по домах. Дехто поспішав на Святоюрську гірку на Благодарний Молебень. А ми з мамою і татом повертались трамваєм з написом „Н-Д" у свояси. Того вечора нам аж ніяк не збиралося на сон... Щойно після вечері й по молитві, яку проказала разом з нами, дітьми, наша мама за здоров'я нашого Митрополита, ми заснули тихим, благословенним сном в надії, що нам присниться наша Бозя...

* * *

А коли я вже був учнем народної школи ім. короля Данила на Жовківській вулиці, біля залізничного двірця Львів-Підзамче, де мене вчили мої предобрі учителі й катехити Отці Василіяни з незабутнім директором школи Денисом Сниликом, я часто удостоювався ласки Всевишнього бачити й зустрічатися з „моїм" Митрополитом. Чи це було на Різдво Христове, Великдень, Зелені Свята, під час маєвих Богослужень, чи під час вакацій, на півколоніях" - в Митрополичому саду і в забудованнях Святоюрського храму, на яких перебувала шкільна молодь львівських шкіл УПТ „Рідна Школа", от тоді для мене був справжній рай на землі! Я не то що бачив „мого" Митрополита у його палаті, але мав не раз і не два добру нагоду бути близько нього в його митрополичому саду, де ми, школярі, гралися й відпочивали під проводом наших учителів і виховників, збирали доспілі овочі, сливи, яблука і груші і за це одержували від нього пастирське благословення і ласкаві, щиродружні слова подяки. Бували дні, коли ми, школярі із шкіл короля Данила, Бориса Грінченка, князя Льва й Тараса Шевченка, збирались гуртом у саді біля нього, а він навчав нас Слово Боже й защеплював в наших молодих серцях безмежну любов до рідної Церкви, нашої батьківщини, наших батьків і ближніх. Після кожної такої зустрічі ми підходили до нього. Він стискав наші голови, розпитував нас, хто ми, хто наші батьки, в якій школі навчаємось, хто наші учителі, катехити, виховники. Обдаровані його ласкавими словами, образками святих, а від братчиків-монахів ще й запашними сливами, грушками і яблуками „на дорогу" ми поверталиcь домів радісні й веселі, розказуючи нашим батькам про „нашого" Митрополита.

* * *

А ось ще один епізод, що різко врився в мою пам'ять. Коли я вже був учнем Української Академічної Гімназії, „на філії", що за час мого навчання від 1923 року по 1931 рік приміщувалася в Народному Домі при вул. Рутовського 22, і членом 7-го юнацького пластового куреня ім. князя Льва Першого, що діяв на терені нашої гімназії, я мав щораз то більше нагод бачити і зустрічатися з „моїм" Митрополитом.

(Продовження буде)

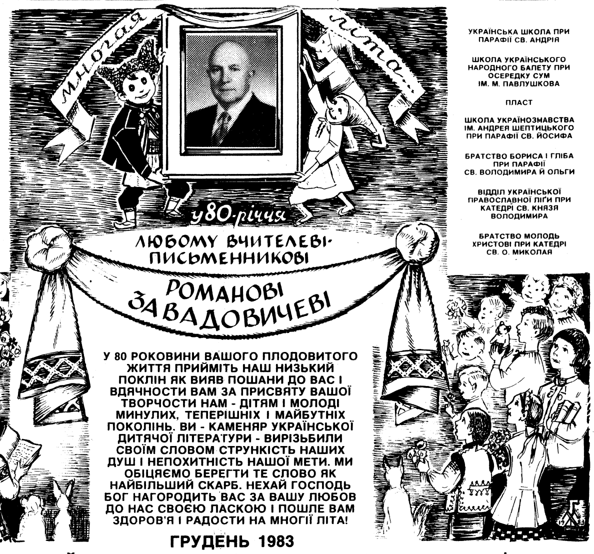
СПРОСТОВАННЯ

В „Свободі”, з дня 21-го жовтня, на четвертій сторінці, під заголовком „Виставка о. Кіндзерявого-Пастухова в Чикаґо”, між іншим сказано: „У 1977 році йому надано сан архипресвітера. У цьому часі він був настоятелем Троїцького собору в Бруклині, Н. Й. Від 1969 року о. Кіндзерявий-Пастухів виконував функції адміністратора Української Православної Церкви в діяспорі до часу її зліквідування в 1980 році”.

Отець Сергій К. Пастухів

був настоятелем собору св. Тройці в Бруклині і адміністратором УАПЦ в Екзилі від березня 1969 року до кінця 1979 року, коли нагло залишив ці становища без відома свого духовного зверхника архиєпископа Якова, екзарха Царгородської Патріярхії. Отець Сергій був підвищений до чину протопресвітера архиєпископом Яковом дня 24-го грудня 1976 року. На місце о. Сергія архиєпископ Яків назначив митрофорного протоієрея Віталія Сагайдаківського в березні 1980 року. Собор св. Тройці є заінкорпорований згідно закону про релігійні корпорації стейту Ню Йорк під числом “8В” — Українська Автокефальна Православна Церква в Екзилі. Згадана церква не має жадного наміру ліквідуватись.

Настоятель і Управа Собору

ЩОДЕННА ШКОЛА СВ. МИКОЛАЯ
МИСТЕЦЬКИЙ КОМІТЕТ СУМ/ УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ПАЛАТАЙН
ОДУМ
ТОВАРИСТВО "РІДНА ШКОЛА"
ДИТЯЧИЙ ХОР "МОЛОДА ДУМКА"
"САДОЧОК КАЗОК" 29-ОГО ВІДДІЛУ СУА
ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА СВ. ВОЛОДИМИРА
УКРАЇНСЬКА ШКОЛА БАЛЕТУ І НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ ПРИ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА Й ОЛЬГИ

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. АНДРІЯ
ШКОЛА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО БАЛЕТУ ПРИ ОСЕРЕДКУ СУМ ІМ. М. ПАВЛУШКОВА
ПЛАСТ
ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО ПРИ ПАРАФІЇ СВ. ЙОСИФА
БРАТСТВО БОРИСА І ГЛІБА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА Й ОЛЬГИ
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЛІҐИ ПРИ КАТЕДРІ СВ. КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА
БРАТСТВО МОЛОДЬ ХРИСТОВІ ПРИ КАТЕДРІ СВ. О. МИКОЛАЯ

Многая літа...

у 80-річчя

ЛЮБОМУ ВЧИТЕЛЕВІ-ПИСЬМЕННИКОВІ

РОМАНОВІ ЗАВАДОВИЧЕВІ

У 80 РОКОВИНИ ВАШОГО ПЛОДОВИТОГО ЖИТТЯ ПРИЙМІТЬ НАШ НИЗЬКИЙ ПОКЛІН ЯК ВИЯВ ПОШАНИ ДО ВАС І ВДЯЧНОСТИ ВАМ ЗА ПРИСВЯТУ ВАШОЇ ТВОРЧОСТИ НАМ - ДІТЯМ І МОЛОДІ МИНУЛИХ, ТЕПЕРІШНІХ І МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ. ВИ - КАМЕНЯР УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ - ВИРІЗЬБИЛИ СВОЇМ СЛОВОМ СТРУНКІСТЬ НАШИХ ДУШ І НЕПОХИТНІСТЬ НАШОЇ МЕТИ. МИ ОБІЦЯЄМО БЕРЕГТИ ТЕ СЛОВО ЯК НАЙБІЛЬШИЙ СКАРБ. НЕХАЙ ГОСПОДЬ БОГ НАГОРОДИТЬ ВАС ЗА ВАШУ ЛЮБОВ ДО НАС СВОЄЮ ЛАСКОЮ І ПОШЛЕ ВАМ ЗДОРОВ'Я І РАДОСТИ НА МНОГІЇ ЛІТА!

ГРУДЕНЬ 1983

ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД ТВОРІВ РОМАНА ЗАВАДОВИЧА В ЧИКАҐО

Громада Бриджпорту вшанувала пам'ять жертв Великого голоду

У Бриджпорті, Конн., у великій залі університету „Святого Серця”, відбулось 23-го жовтня ц.р. величаве відзначення 50-ої річниці страшного голоду в Україні 1932-33 років, в якому загинуло понад сім мільйонів українців, запляньованого Москвою фізичного винищення народу України за його загальний спротив колективізації комуно-московської політики.

Відзначення відбулось старанням і заходом Громадського комітету, до цього покликаного, в складі: Анатолій Фалько, діяльний голова, Василь Пелещук, заступник голови, Ярослав Гура, скарбник, Христя Слівінська, секретар, та члени Комітету: отці Ярослав Шуст і Анатолій Яковченко, Анна Гомік, Рома Гайда, Ліля Фалько, Леся Петрашек, подружжя Любомир і Ірина Турчаки, Ралф Окрепкі і Олег Борачок, молодий багатонадійний громадський працівник, майстер церемонії.

Маніфестаційну імпрезу 50-ліття голодомору в Україні відкрив майстер церемонії оригінальним відзначенням — міжконфесійною молитвою. Потім слідувало запалювання пропам'ятних сімох свічок, приміщених на сцені. Пригадали сумні оплакування біблійного Яремії, висловлені сімома представниками місцевої молоді: Лідія Пелещук, Олександер Катречко, Люба Романів, Христя Катречко, Роман Волошин, Христя Скочиляс і Григорій Волошин.

Сцена запалювання свічок, при зворушливому виголошуванні слів, святочно вбраних молодих представників української діяспори, викликала небуденний настрій поміж всіми присутніми на залі, біля 500 осіб, мешканців великого Бриджпорту, членів передових інституцій, включно з представниками трьох наших місцевих парохій.

В міжконфесійній молитві взяли участь: Владика Петро Скрінковський, канцлер української католицької Дієцезії і в заступстві Владики Василя зі Стемфорду, Григорій М. Смит, канцлер римо-католицької дієцезії у Бриджпорті, головний рабин Йошуа Епштайн, президент жидівських рабинів Бриджпорту, пастор Стюарт А.Палок, заступник президента Ради Церков Бриджпорту для екуменізму і євангелізації, пастор Фредерик Е. Стрітс з церкви баптистів, представник Союзу пасторів, і о. настоятель Анатолій Яковченко від Української Автокефальної Православної церкви в Бриджпорті.

Головним промовцем відзначення був д-р Джеймс Мейс з Гарвардського Університету. Він подав історичне тло та переконливі статистичні дані про цей великий злочин Москви.

Зворушливий настрій огорнув присутніх на залі, котрі, як можна було це зауважити по обличчях багатьох з них, зі сльозами в очах під час відправи спеціяльної Ектенії, відповідали слова: „Господи Помилуй”.

На закінчення майстер церемонії попросив мейора міста Паолєтта до слова. Мейор виступив з деклярацією проголошення дня 23-го жовтня Днем Пошани пам'яті жертв голоду в Україні 1932-33. Потім попросив до слова президента університету Святого Серця у Бриджпорті д-ра Томаса Міледі, котрий у своєму слові признав потребу відзначення цього роду події та підкреслив обов'язок живих не забувати ніколи про мільйони жертв Великого голоду.

Були присутні на залі співаки, члени хорів місцевих парохій, котрі під дириґентурою Лілі Фалько, вчительки місцевої школи, проспівали „Вічная пам'ять”.

Після закінчення імпрези Комітет запросив промовців, гостей та всіх виконавців програми до окремої залі на прийняття, приготоване панями наших місцевих трьох парохій.

Напередодні відзначення, за старанням Лілі Фалько, відбулася одногодинна радіова програма на станції W.E.L.I., в якій взяли участь Ліля Фалько, Рома Гайда та Олег Борачок.

Стефан Волянський

Ярослав...

(Закінчення зі ст. 2)

індивідуальною виставкою у залях Об'єднання Мистців Українців Америки у Ню Йорку, при 136 Друга авеню, — Ярослав Вижницький прояснить стіни цієї ґалерії всіма можливими кольорами — від лагідних ідиллічно-спокійних до яскравих, крикливих, бурхливих. Відкриття відбудеться в годині 1-ій по полудні і триватиме виставка до 1-го січня 1984 року, в будні дні 6-8-ої вечора, в суботи й неділі від 1-ої по пол. до 8-ої вечора. На розісланих запрошеннях — портрет його доні Люби у пластунській уніформі — серед фантазійних квітів. Образи Ярослава Вижницького можуть комусь подобатися або ні (люди не купують образи за їх мистецькими критеріями), але серед такої повені кольорів ніхто з відвідувачів цієї виставки не задрімає.

Я. Вижницький: „Квіти” (олія)

БРОДИ УВАГА БРОДИ

Повідомляємо колишніх мешканців міста і повіту Броди, що дня 28-го травня 1983 року створився в Торонто ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ З'ЇЗДУ БРІДЩАН

ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ взяв на себе завдання підготовити

З'ЇЗД БРІДЩАН

який відбудеться

26-го і 27-го травня 1984 року

(субота і неділя — американський Меморіал Дей вікенд)

в Торонто, Канада

в приміщенні Інституту св. Володимира

при 620 Spadina Avenue, Toronto Canada

Головною ціллю Комітету є збирання матеріялів на видання книжки про Броди. Обов'язками видавництва зайнявся проф. Ярослав Чумак. Адреса: 16 Rivercrest Road, Toronto, Ontario, Canada M6S 4H3.

Комітет звертається до всіх бувших мешканців Брідщини з проханням про співпрацю в збиранні матеріялів (книжки, статті, знимки, мапи, спомини) та все інше зв'язане з історією міста і повіту і пересилати на вище подану адресу.

Просимо вже тепер зголошувати свою участь у з'їзді. За інформаціями відносно самого з'їзду, просимо звертатися на слідуючі адреси:

в Канаді: BRODY REUNION c/o W. Cichacky
1092 Mannington Court
Mississauga, Ontario, Canada L4W 3K8

в Америці: Julian Chornij, 31 S. Elmwood Avenue
Palatine, Ill. 60067 U.S.A.

ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ З'ЇЗДУ БРІДЩАН

Об'єднання Жінок ОЧСУ в Ню Йорку,
Відділ ім. Уляни Целевич-Стецюк

повідомляє Українське Громадянство,

що в суботу, 17-го грудня 1983 р., о год. 4-ій по пол.

відбудеться

ЗАСВІЧЕННЯ ЯЛИНКИ

для Українських Дітей в Україні

Будинок УВФронту, 136 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.

В програмі: відкриття, слово Голови, деклямації, колядки.

ПРОСИМО ВСІХ ВЗЯТИ УЧАСТЬ! **УПРАВА**

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

повідомляє, що

ВІДКРИТТЯ СЕРІЇ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

ВЕРТЕП і КОЛЯДКИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ та ОДНО-АКТОВА ОПЕРА — ПЕРЛИНА МИКОЛИ ЛИСЕНКА НОКТЮРН

відбудеться

в неділю, 8-го січня 1984 р., на другий день свят, о год. 4-ій по пол.

замість **18-го грудня 1983 р. — з причини хвороби деяких виконавців.**

УІА, 2 Схід 79-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність, дня 21-го серпня 1983 р., у Ст. Пітербурзі, Фльорида, на удар серця,

наш Найдорожчий МУЖ, ВУЙКО, КУЗЕН

бл. п.

ІВАН БОГДАН ВЕРТИПОРОХ

Дякую о. парохові Ярославові Федикові за відвідини у шпиталі й уділення Св. Тайн. Щиро дякую о. митратові Дмитрові Ґреськові, о. Ярославові Федикові й о. Тарасові Лончині з Вашінґтону за відправлення Панахиди.

Дякую о. Я. Федикові й о. Т. Лончині за відправу похорону, а особлива подяка належить о. Лончині за прощальну проповідь в часі Св. Літургії.

Щиро дякую всім Панам, що співали під час похорону.

Щиро дякую панові В. Мазуркевичеві за прощальне слово від громади Ст. Пітерсбурґу, а д-рові Володимирові Болюбашеві за прощальне слово від родини.

Дякую п. Юркові Личковському за те, що зайнявся отцем Тарасом Лончиною і привіз та відвіз на летовище.

Сердечно дякую п-ву Дробішам за приготування тризни і всім Паням, що їм помагали. Не подаю прізвищ, щоби не поминути декого.

Дякую панству Гарматіям, пані Івашко з Голливуд, Родині й Приятелям, що прибули здалека й посвятили свій час, щоби відпровадити Покійного на місце спочинку.

Щиро дякую Всім за вислови співчуття, усні, листовні й трелефонічні та пожертви на Служби Божі, як теж Всім, що замість квітів на могилу, жертвували на: церкву Богоявлення Господнього у Ст. Пітербурґу 656 дол., і на Патріярший Фонд — Т-во Св. Софія 1,020 дол.

ВП. Панам Осипові Білоусові й Володимирові Мазуркевичеві, моя щира подяка за те, що зайнялися збіркою.

Нехай Всевишній Господь благословить Вас Усіх.

Дружина — ЮЛІЯ і Родина

Жертви на церкву БОГОЯВЛЕННЯ у Ст. Пітербурзі, зложили:

По 50.00 дол. — Люся Арвін, д-р Юліян і Тетяна Сілецькі, Антін і Ольга Білинські, Павло і Марія Гарматій.
По 25.00 дол. — Евгенія і Йосиф Кирилейза, Орися Джогсон, Богданна і Володимир Кульба, Володимир і Христина Болюбаш, Іван і Іванна Когут.
По 20.00 дол. — Богдан Головід, Іван і Наталка Бучинські, Анна Голман, Стефан Данкай, Роман і Стефа Цегельські.
15.00 дол. — Антоніна Мозуркевич.
По 10.00 дол. — Зенон Федевич, Богдан і Стефа Сольчаник, Анна Чепак, Гліб і Анна Сас Лєщинські, Яків і Катерина Дутка, Володимир Павлишин, Мирослав Сольчаник, Люба Копійчук, Борис і Марія Старчук, Василь і Еста Чухрій, Анна Пасічна, Осип і Володимир Мазуркевич, Микола Хлиста, Каролина Хомик, Михайло Задойний, Анна Гофман, Михайло і Марія Медвідь.
По 5.00 дол. — Петро і Юлія Надольські, Галина Бард, Марія Ґавалко, Юліян і Катерина Іваськевич, пані Дзера, Н. Н.
1.00 дол. — Улянович.

Разом $656.00

Жертви на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД Т-во СВ. СОФІЇ, зложили:

100.00 дол. — Марія і Павло Гарматій.
По 50.00 дол. — Христина і д-р Володимир Болюбаш, Юрій і Оксана Личковські, Галина і Богдан Волошинович, Осип і Анастазія Біловус, Стефан Данкай, Теодозій Шлапак, Михайло і Анна Похмурські, д-р Юліян і Тетяна Сілецькі, Осип і Ольга Бойчук, Ярослав і Марія Волошин, д-р Богдан і Люба Сілецькі, д-р Олег і Дануся Кульчицькі.
40.00 дол. — Юлія Вертипорох.
по 25.00 дол. — Володимир і Стефанія Сілецькі, Мирон і Анна Івашко, о. Ярослав Федик, Михайло і Анна Куриляк.
По 20.00 дол. — Ірина Вертипорох, Е. В. Горбовий, Франко Сілецький.
По 15.00 дол. — Маріян і Барбара Дробіш, Зенон Федевич, Маріян Сеник, Марія і Дмитро Сулими, Осипа і Володимир Мазуркевич, Микола Хлиста, Ігнат і Катерина Бжезінські, Іванна Кононів, Федір Луцишин.
По 5.00 дол. — Петро і Юлія Надольські, Вероніка Тус, Анна Пасічна, С. Уляновіч, Юліян і Катерина Івашкевич.

Разом $1,020.00

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої МАТЕРІ

бл. п.

МАРІЇ ЧАЙКІВСЬКОЇ

з дому ПОЛУТРЕНКО

складаю:

$100.00 .... на Наукове Товариство ім. Шевченка
$100.00 .... на Український Музей
$ 50.00 .... на Гарвард, на видання книжки про голод в Україні

Ню Гейвен, Конн. Дочка — ЛІДІЯ ФІЦАЛОВИЧ

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що у вівторок, 13-го грудня 1983 р. з Волі Всевишнього
відійшла від нас

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

ЛІДІЯ КУЗИК

ПАНАХИДА у п'ятницю, 16-го грудня 1983 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Mc Nerney-Burnadz, 371 Lakeview Avenue, Clifton, N.J.

ПОХОРОН в суботу, 17-го грудня 1983 р., о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до української католицької церкви св. Миколая при Президент вул., Пассейк, Н. Дж. та на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

муж — ОСТАП
донька — ОЛЬГА МОЧУЛА з мужем МИХАЙЛОМ
внуки — БОРИС і МАРТА

Життьова місія...

(Закінчення зі ст. 2)

щоб увійти до самого храму".

Зважившись стати літератором для дітей, Р. Завадович заговорив мовою цілком свідомого своєї ролі й відповідальности дитячого письменника — відповідальности за кожне написане слово, за досконалість літературної мови, за перфектність поетичної форми і передусім за ідеї своєї творчости, як форматора найвищої цінности нації — душі української дитини.

Відбувши на ці теми основну дискусію з ред. Б. Гошовським влітку 1947 року, В. Завадович з'ясував собі, що дотеперішня його творчість не була на висоті завдання. Він почав ставити до себе, як дитячого літератора, високі вимоги. З літератури для дітей, яка досі мала характер культурно-національного явища з дидактично-виховним і утилітарно-прикладним аспектом, завдяки співпраці цих двох новаторів-реформаторів, вона двигнулася й на літературно-мистецький рівень і засвоїла собі ці вартості, що їх досі внесли тільки великі одиниці — Леонід Глібів, Борис Грінченко, Михайло Коцюбинський, Леся Українка й, особливо, Іван Франко. Ці вартості продовжує Р. Завадович і як автор книжкових писань і як співредактор „Веселки", чи співробітник інших дитячих публікацій. Хоч бій за високоякісність дитячої літератури ще не закінчений — перемога вже недалека.

В ролі редактора Р. Завадович оцінює, виправляє чужі писання, стає вчителем-дорадником молодих талантів, які пробують своїх сил у літературі. З заавансованими авторами веде листовні дискусії на теми ними написаного, на теми шляхів розвою дитячої літератури й на теми поетики, стилістики, техніки віршування, естетики, композиції літературного твору та мовознавства в застосуванні до літературної творчости для дітей і молоді.

З нагоди 80-ліття заслуженого трудівника на полі літератури для дітей і молоді Романа Завадовича Видавництво, Редакція „Веселки", її співробітники, передплатники-читачі, батьки, вчителі, виховники та громадяни прихильні журналові бажають Ювілятові фізичних сил і наснаги до дальшої творчої праці в тій ділянці національної культури, яка стала ціллю його життя й у яку він вклав свою душу — в царині літератури для дітей і юнацтва.

ПРОПУЩЕНО ОРГАНІЗАЦІЮ

У статті Ліни Андрієнко-Данчук п.з. „У поклоні Лесі Українці" (Свобода", ч. 238 четвер, 15-го грудня ц.р.), серед організацій, які влаштовують в Ню Йорку концерт в пошану Лесі Українки в неділю, 18-го грудня, пропущено Український Золотий Хрест. - *Ред.*

Об'єднання Українських Православних Сестрицтв відбуло IX З'їзд

В суботу, 22-го жовтня ц.р., відбувся IX З'їзд Об'єднання Українських Православних Сестрицтв в осередку української православної церкви в Савт Бавнд Брук, Н. Дж. На З'їзд прибула 21 делеґатка з поблизьких сестрицтв та з таких віддалених як Портленд, Оре., Міннеаполіс Мін., Чикаґо, Ілл.,Сан Дієґо, Каліф. Прибуло також 53 гостей.

З'їзд розпочато в 10-ій год. ранку Молебнем в каплиці Семінарії св. Софії, що його відправив о. ігумен А. Партикевич у присутності Блаженнішого Митрополита Мстислава, делеґаток і гостей.

Наради відкрила голова Об'єднання УПС Валентина Кузьмич, привітавши гостей та до почесної президії запросила: Митрополита Мстислава, Владику Володимира, отців д-ра Г. Удода, голову Консисторії Української Греко-православної Церкви в Канаді, Миколу Гелету, містоголову Консисторії нашої Церкви, голову СФУЖО д-р Марію Квітковську і голову Союзу Українок Анну Холод. До ведення нарад попросила вона Галину Петренко, редакторку журналу „Віра".

Члени почесної Президії теплими словами привітали З'їзд, підкресливши великий вклад праці сестрицтв в житті парафій Української Православної Церкви, а також в життя української спільноти в цілому. Голодним полуденком сестриці відзначили 50-ту річницю голоду на Україні.

Г. Петренко прочитала спогад про голод, присланий почесною членкою Об'єднання д-р Ніною Караванською, яка тепер перебуває в Австралії.

У мистецькій частині виступали Ансамбль Бандуристок під керівництвом Галіон і дві стипендистки Об'єднання.

В пополудневій сесії були звіти з праці сестрицтв, вибір нової Управи Об'єднання, схвалення резолюцій, у яких наголошено потребу плекати українську мову, мистецтво та культуру у всіх її виявах, посилити працю з доростаючою і шкільною молоддю й утримувати тісніший духовий зв'язок з рідним краєм.

З'їзд наділив почесним членством Об'єднання Оксану Мешко, що невтомно бореться за право на самостійне життя нашого народу, хвора, караючись на засланні на суворій півночі СССР. Головою Об'єднання на наступні три роки перевибрано Валентину Кузьмич.

Ввечері всі членки З'їзду взяли участь в урочистій трапезі, влаштованій Комітетом побудови пам'ятника Митрополитові В. Липківському в переддень посвячення того пам'ятника.

Р. З-ка

У Пармі помер проф. Роман Міхняк

У лікарні Парми, в другому тижні лікування помер 12-го листопада 1983 року середньошкільний педагог Роман Міхняк, виховник молоді, автор статтей з біології, гігієни і геронтології, звичайний член НТШ.

Народився він 14-го липня 1891 року у Стриї, а освіту набував у Рогатині, Станиславові і Відні та закінчив її у Львові в 1916 році званням гімназіяльного учителя. В 1914 році вступив до Леґіону УСС, але невдовзі був звільнений у наслідок поранення.

Після війни вчителював у гімназіях Рідної Школи, рік у Долині і 17 років у Городенці; під час війни в Коломиї, а на еміґрації в Зальцбурзі та від 1949 року проживав у Клівленді. Проф. Р. Міхняк був членом УВО (повітовим командантом) і визнавцем націоналістичної ідеології і в їх дусі жив та виховував молодь в школах і поза ними, у Пласті і спортових зайняттях.

Надмірно скромний, без розголосу уділявся в Шаховому Клюбі, Українському Музею-Архіву, 7-му Куреню УПС ім Войнаровського Учительській Громаді, Пластовому Домуі Музею.Багато часу присвячував грі в шахи і як гравець вищої кляси був учасником у турнірах, а в 1969 році виграв чемпіонат шахістів Великого Клівленду. Другим його улюбленим позашкільним зайняттям було пасічництво і, мабуть, тому у Пласті відомий він був під псевдом „Пасічник".

Як учитель десятирічки Р. Міхняк був 8 місяців ув'язнений большевиками, а від каторги чи й смерти звільнив його наступ німецької армії в червні 1941 року.

Проф. Р. Міхняк постійно поглиблював знання із своїх спеціяльностей, біології і генетики, та поширював його власними теоріями у статтях у журналах, у викладах й розмовах та засвідчував свої погляди про довговічність людини спартанським життям, харчуванням (був абстинентом і вегетаріянцем).

Похоронні відправи у заведенні братів Головчаків, в церкві св. Йосафата і на цвинтарі свв. Петра і Павла служив о. Данило Троян 15-го листопада. Після Парастасу і на поминках покійного прощали від різних товариств д-р М. Грушкевич, мґр С. Воляник, С. Кікта, В. Сілецький, Фалина Любінецька з Дітройту, С. Бура, В. Німилович, В. Стефанюк і мґр Ю. Кордуба. В дощову погоду невеликий гурт старших суспільників і родина віддали останну пошану цьому сеньйорові старокрайових виховників та пожертвували в його пам'ять на обидва Музеї і Рідну Школу.

С. Кікта

Авторський вечір І. Дибко і М. Щербака

Вечір поетів Ірини Дибко та Миколи Щербака відбувся в Ірвінґтоні 30-го жовтня заходом 28-го Відділу СУА. Я ані літературознавець, ані критик, а так просто слухачка, а таких було більшість.

Є багато людей упереджених до поезії, не все її розуміють, хоч поезію не конечно розуміти, лише відчувати. Та все ж таки модерну поезію важко сприймати пересічній людині. У випадку згаданих поетів, цієї проблеми не було. Зрештою, чи Шевченкові вірші не є прості, наскрізь зрозумілі? Важливе те, що пливуть вони зі серця, бо тоді теж легко знаходять дорогу до людських сердець.

Вечір відкрила голова Відділу Амелія Цяпка. Програму фахово вела наша відома артистка Валя Калин-Магмет. Вона також читала вірші М. Щербака. Вірші І. Дибко читала заслужена в праці серед місцевої молоді артистка Іванна Кононів. Проф. Михайло Цяпка подав короткі життєписи, спочатку поета М. Щербака а потім поетеси І. Дибко, ілюструючи їх автобіографічними віршами,

Як довідуємось, М. Ш р-бак проживав поблизу села Кирилівки; вірші Шевченка вивчав ще малим хлопцем і сила духу нашого Кобзаря просвічувала йому усе життя. Україна залишилась в центрі думок та писань поета. Він студіював журналістику, закінчив літературний факультет Педагогічного інституту та посвятився поезії. Розказує поет, як перші його вірші, а це було 40 років тому (до речі, ця перша збірка поезій пропала), попала під обстріл совєтської критики; мовляв, поет втікає від квітучої дійсности у природу. А що цієї „квітучої дійсности" не було, то поет втікав, що так скажу, в підпілля. Повстає т.зв. захалявна поезія. „Люблю захалявну поезію. Там кожне слово так 'много важить'. Воно не лише обдумане, а пережите, писане часто 'кров'ю та сльозами', за кожне з них доводиться не раз тяжко відпокутувати".

У наслідок воєнних вітрів над Україною, М. Щербак опинився у Німеччині, де продовжував писати поезії, і в 1947 році появилася його перша на іміґрації збірка „Вітри над Україною". Пізніше він переїхав до Америки,де не локидав пера, і в 1953 році появилася чергова його збірка „П'яний чебрець". Згодом вийшли інші його збірки: „Шлях у вічність" 1954 року, „Багаття" 1959 року, „Віршована абетка" в 1960 році і „Волошки" в 1969 році та „Пахощі суцвіття" в 1982 році. У загальному поезії М. Щербака читаються легко, вони зрозумілі, бо автор писав їх щиро, зрозумілою майстерною мовою.

Читав М. Щербак вірші, присвячені голодоморові, трагічній загибелі жінок у Караґанді, у воєнному лихоліттї. Візія України не покидає його і на чужині. Туга за рідним краєм, за тим „що поплививло, як дим", за днями, що „п'янким пропахли чебрецем". Цю тугу навіть зілля забуття не вилікує.

Хай забуття, хай шум прибою,
Хай рідний спів іздаленів,
Та я ношу усе з собою —
Твій біль, і смуток Твій, і гнів.

А ось дещо з автобіографії поетки Ірини Дибко. Народилася вона в Рогатинщині, Галичина. Закінчила педагогічний інститут, торговельну школу. Крім того, навчалася там же у музичній школі ім. Івана Франка. Музичну освіту завершила вона в Мацартеум у Зальцбурзі, Австрія. Тепер вчителює у Школі Українознавства у Пассейку, Н. Дж.

Вона — автор поезій, оповідань для молоді і перекладів з англійської мови. Із рідної хати винесла вона любов до родини, до рідної землі, до всього, що українське, і ця любов віддзеркалюється у її творчості. Перша збірка її поезій „На крилах дум" появилася у 1974 році. Потім у 1976 році вийшла наступна збірка „По стежинах душі". І. Дибко написала оповідання длю молоді і старших дітей п. заг. „Білий орел", які вийшли у 1980 році. Ця збірка повинна б стати допоміжним посібником шкіл українознавства. Цікавилася І. Дибко і творами чужомовних письменників, зокрема англійських, і в наслідок цього вийшла її нова книжка перекладів чужомовних авторів п. заг. „Нариси про правду". Остання п'ята книжка І. Дибко, нагороджена на літературному конкурсі — „На перехрестях років", поезії і драми.

Її поезії на загальні сучасні життєві проблеми з перевагою особистих та родинних мотивів. Як це написано у вступному слові до другої збірки поезій: „нав'язує вона безпосередній контакт з люденою, розмовляє з нею, ділиться з нею своїми думками, розважає психічні стани людини, заглядає в її душу". Дуже влучна характеристика її творів.

На авторському вечорі, однак, не поезія, а оповідання, що їх читала сама авторка, полонили слухачів. У першому творі сила почувань переконує, що не комп'ютори-машини вирішують долю людини, а духові вартості, сила почувань. Вона заставляє хворого батька піднятись на ноги, бо любов його сина така велика, а ще сила молитви, що її молода людина так і призабула. Другий твір — це віршована драматична сценка „Легенда про конвалію". Тут знову в дуже зворушливий спосіб представлено любов матері до дитини, ще може більше навпаки, дитини до матері. Христя повертається із щасливого раю на землю, хоч бачить візію свого дуже важкого життя, бо там рідна матуся так дуже розпачається по її втраті. І ця любов Христі розквітла конваліями біля скорбної матері. Твір цей написаний дуже зворушливо, і не одну сльозинку витиснув з очей слухачів.

Письменники зуміли нав'язати безпосередній контакт з публікою і в цьому був успіх вечора.

Слід ще згадати, що теж не менше важливо, що наші письменники не призабули за дітей, присвятили їм віршики. Двома такими вітали письменників Рома і Міріям Худьо (вони і декляматорки добрі). Поет М. Щербак обдарував дітей прекрасною „Віршованою абеткою".

Присутні набували твори письменників: М. Щербака — „Вітри над Україною", „П'янкий чебрець", „Пахощі суцвіття", „Багаття"; І. Дибко: „На крилах дум", „По стежинах душі", „Білий орел", „На перехрестях років".

На вечорі виступили дві сестри Міріям і Рома Худьо. Про їх гру на фортепіяно не буду писати, бо не компетентна. Про це вже писала у „Свободі" їх вчителька музики проф. Галя Клим. Слухаєш їх гру, так звуки, мов зайчики, скачуть по межах, переливаються жайворонковим співом над рідними нивами, то шумлять гірським потоком, злітаючи відлунням у проваллля. Гра їх така безпосередня, легка. І так вона сприймається слухачами. Гарненькі і дуже талановиті дівчата.

На закінчення не обійшлося, очевидно, без кави і солодкого, в чому заслуга господарської секції пань з 28-го Відділу СУА. Хоч цим разом усе пеклося після перепису самої письменниці, поданому у вірші: трішки терпеливости, трішки уваги, дещо ввічливости, ну, і багато любови.

Признання для 28-го Відділу СУА, що взявся популяризувати творчість наших письменників, бо вони вповні на це заслуговують.

Присутня

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНДРІЙ ПЕЛЬЦ, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сиґі, Па., помер 2-го жовтня 1983 року на 65-му році життя. Нар. 13-го грудня 1918 року в Форд Сиґі, Па. Членом УНС став в 1945 році. Залишив у смутку дружину Дженевіне. Похорон відбувся на цвинтарі св. Севастіяна.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

СОФІЯ ВАСЄВИЧ, член УНС Відд. 125-го в Чикаґо, Ілл., померла 15-го жовтня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 8-го січня 1905 року. Членом УНС стала в 1939 році. Залишила в смутку дочку Дарію Марію. Похорон відбувся 20-го жовтня 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Ґльоґія Пашен, секр.

ВОЛОДИМИР КРАВЕЦЬ, член УНС Відд. 48-го ім. Тараса Шевченка в Рідінґу, Па., помер 18-го жовтня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 21-го січня 1905 року в Україні. Членом УНС став в 1926 році. Залишив у смутку синів Гаррі і Йосифа та братів Миколая і Стефана. Похорон відбувся 20-го жовтня 1983 року на цвинтарі Рождества П.Д.М. в Рідінґу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Стефан Івасечко, секр.

МИХАЙЛО СИСАК, член УНС Відд. 288-го Т-ва св. Димитрія в Бетлегемі, Па., помер 19-го жовтня 1983 року на 64-му році життя. Нар. 15-го червня 1919 року в Бетлегемі, Па. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Ґрейс, доньку Дж. Шілот, братів Вілліяма і Волтера і троє внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Спасителя в Бетлегемі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Д.Мушастий, секр.

ТЕОДОЗІЯ РОГАЛЕВИЧ, член УНС Відд. 287-го Т-ва „Сини України" в Джерзі Сиґі, Н.Дж., померла 20-го жовтня 1983 року на 89-му році життя. Нар. 1894 року в Радочині, Галичина. Членом УНС став 1924 року. Залишила в смутку дітей: Олену, Анну, Марію, Ольгу, Катерину і Леона. Похорон відбувся 24-го жовтня 1983 року на цвинтарі св. Івана в Мейфілді, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Богдан Ясінський, секр.

ЙОСИФ Р.ПИЛИПІВ, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 28-го жовтня 1983 року на 67-му році життя. Нар. 7-го січня 1916 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС став в 1939 році. Залишив у смутку дружину Марію, синів Роналда і Фреда, дочку Христину; трьох братів і дві сестри. Похорон відбувся 31-го жовтня 1983 року на цвинтарі св. Адальберта в Найлс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
М.Карачевський, секр.

ВАСИЛЬ ДУДА, член УНС Відд. 102-го ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, помер 29-го жовтня 1983 року на 70-му році життя. Нар. 15-го червня 1913 року в Сокалі, Україна. Членом УНС став в 1948 році. Залишив у смутку дружину Антонію, сина Стефана і дочку Анну Таґґарт. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Бобечко, секр.

ТЕОДОЗІЯ КОКОДИНСЬКА, член УНС Відд. 131 ім А.Шептицького в Чикаґо, Ілл. померла 3-го жовтня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 1905 року в Україні. Членом УНС стала 1962 року. Залишила в смутку дочку Віру Трощук, внуків і правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу.

МИХАЙЛО ДАНИЛИШИН, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 15-го жовтня 1983 року на 64-му році життя. Нар. 1919 року в Дітройті, Миш. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку брата Володимира і сестер Стеллю і Олену.

Вічна Йому Пам'ять
Роман Татарський, секр.

МИХАЙЛО ХОМА, член УНС Відд. 246-го Т-ва „Український Тризуб" в Карнеґі, Па., помер 17-го жовтня 1983 року на 67-му році життя. Нар. 27-го вересня 1915 року в Карнеґі, Па. Членом УНС став в 1937 році. Залишив у смутку сестер: Марію, Олену, Єлисавету, Йоанну і Мілдред; братів: Андрія, Рассела, Івана і Джудді. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Скатт, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

НАСТЯ Д.АНДРУСИШИН, член УНС Відд. 317-го Т-ва „Запорозька Січ" в Сиракюзах, Н.Й., померла 17-го жовтня 1983 року на 68-му році життя. Нар. 1915 року в Сиракюзах, Членом УНС став в 1915 році. Залишила в смутку мужа, сина Михайла, брата Олексу, дві сестри Олену і Анну, тітку і троє внуків. Похорон відбувся 20-го жовтня 1983 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Микола Велич, секр.

СТЕФАН БУЧОК, член УНС Відд. 341-го Т-ва ім. Головінського у Віндзорі, Онт., помер 17-го жовтня 1983 року на 81-му році життя. Нар. 1903 року в Жукотині, пов. Турка, Україна. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Феню, сина Миколу, невістку Анну, четверо внуків і двох правнуків. Похорон відбувся 19-го жовтня 1983 року на цвинтарі св. Альфонса у Віндзорі, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Літинський, секр.